

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Tinerele noastre monach.

De voesci să fi deservit, mergi și-ți vinde averile și le împarte săracilor; ia-ți apoi crucea și vin-o după mine. (Mat. cap. XIX v. 21.)

Și earăși zis'a Domnul: „Cel-ce iubesc pe Tatăl-său și pe mamă-sa mai mult de cât pe mine, nu este vrednic de mine“.

Aceste cuvinte ale Mântuitorului au servit de indemn bărbatilor tari în credință, cari în vremile de la început ale creștinismului s'au izolat de lume numindu-se „μοναχοι“, pentru motivul că trăiau în singurătate.

Lățirea creștinismului și apărarea lui în contra gónelor păgâne era chemarea monachilor. Insuși părintele monachismului, *Antonie cel mare* din Coma, în persecuțiunile pornite contra creștinilor după Dioclețian, a luptat stăruind admirațiunea tuturor. Și în cîrînd instituțiunea acésta monachală s'a lătit nu numai în părțile Orientului, dar' și în unele țări din Occident. *Vasilie cel mare* (370), vestitul metropolit din Capadochia, a reorganizat monachismul, numindu-l filosofie creștină, monachilor spre mântuire și de folos creștinilor. Normele stabilite de el au rămas biruitoare în biserica creștină de la Răsărit.

Prin calitățile distinse ale căpeteniilor, prin rara lor abnegațiune, prin alipirea lor nestrămutată la învățăturile creștine și prin răbdarea lor adevărată, apostolăscă, deja prin veacul al cincilea au început a se înălța în demnitățile cele mai de frunte din biserică numai bărbați din tagma monachală. Igumenii aveau loc în sinode, ear' episcopii însurați erau deja o raritate.

Organismul bisericii noastre naționale se osebesce mult de primele comunități creștine. Organismul nostru atinge gradul de perfecțiune. Cu toate acestea monachismul s'a susținut și în biserica noastră, și încă în partea lui esențială.

Forma a pierdut-o aproape cu deservire, dar' a păstrat esența. Monachii nostri

nu sunt sihastru sau eremiți, și câmpul lor de luptă nu e *singurătatea*. Bărbați de la Dumnezeu însemnați a se desface de *singuratici* și a-și consacra întreaga lor ființă interesului comun, bisericei. Stauroforii nostri nu-și cheltuesc viața petrecînd în mănăstiri sau fraterii, ci alături mai ales de Capii bisericei lucră și ostenesc întru fericirea temporală și vecinică a credincioșilor, agonisindu-și totodată și experiențele trebuincioase, căci biserica noastră din rëndul monachilor își recrutează demnitarii sei mai înalți. Lor le sună porunca:

„Stați drept aceea învingîndu-Vă mijlocul Vostu cu adevărul și îmbrăcându-Vă cu zéua dreptății, și încălțându-Vă piciorule spre gătirea evangheliei păcii. Preste toate luând pavăza credinței, cu carea veți pute stinge toate săgețile vicleanului cele aprinse, și coiful mântuirii luați și sabia duhului, carea este cuvîntul lui Dumnezeu“.

Fratele nostru Dr. Ilie Cristea cu ziua Domnului de Sâmbătă, în mănăstirea Hodoș-Bodrogului din eparhia Aradului, prin robul lui Dumnezeu egumenul archimandrit Augustin *Hamzea*, tunsu-și-a părul capului său după rënduella chipului celui mic; încins'a mijlocul său cu puterea adevărului spre omorîrea trupului și înnoirea sufletului; îmbrăcăt'a haina mântuirii, și sabia cea duhovnicăscă încingînd a luat logodna marelui și îngerescului chip în numele Tatălui...

— „Așa, cu ajutorul lui Dumnezeu, cinstiților frați“, răspuns'a întrebărilor puse. Asesorul consistorial Dr. Ilie Cristea, bărbat la zenitul vieții, de la Dumnezeu dăruit cu frumoase însușiri sufletești, a ieșit din legăturile de multe ori ispititoare ale acestei lumi, și a intrat în uniune strînsă și nedespărțită cu maica biserică, mirésa cinstită a lui Christos.

Sâmbăta trecută a făcut jurămîntul după cele 3 cerințe principale, cari constituiesc „*ὁμολογία*“, adică făgăduința, că va păzi castitatea, nu va rîvni la acumularea de bunătăți deșarte și cu supunere va fi în totdeauna către stăpînul său. Pentru zilele de acum și pen-

tru poziția însemnată, ce monachul Cristea ocupă în organismul bisericeii din archidiecea noastră, virtuțile mai sus indicate sunt într'adevăr numai minimumul pretensiunilor, ce biserica vie cu dreptul așteptă de la un dignitar al său.

Cel-ce dorește să fie mire bisericeii lui Christos să păzescă *castitatea*, curătenia vieții, înfrînînd patimile trupesci, ca nu cumva prin viața sa imorală să se brusczeze sentimentul poporului nostru credincios și scandală să se producă în biserică.

Setea după bunuri trecătoare te abate de pe drumul frumos al idealelor și-ți întorțe puterea minții și a sufletului spre săvîșirea de fapte ómenilor spre stricăciune și neplăcute lui Dumnezeu. *Sărăcia* e solul prielnic simțimentelor curate, din cari isvorese faptele bune.

Și de-óre-ce monachii nostri n'au să prindă arma materială și cu aceea să lupte în potruvia atrocităților păgâne, nimenea nu va ridica acasă asupra capului nostru, dacă vom cere, ca cel-ce își închină viața bisericeii, să fie dintr' cei aleși. Să fie de la Dumnezeu înzestrat cu minte luminată; să pótă dovedi apoi, că talantul încredințat lui nu l'a îngropat în pămînt, ci prin străduințe l'a înmulțit.

Să fie bărbat de o cultură superioară. Numai așa va pute para loviturile, ce în aceste vremuri se îndreptă asupra bisericeii noastre. Arma conducătorilor nostri bisericesci să fie știința. Și iarăși fiind-că biserica noastră este totodată *pavăza naționalității noastre*, mai cerem de la cel-ce bisericeii își închină viața, un *caracter integru*; *credința* și *dragostea către neamul românesc* și *aspirațiunile lui* să fie atribute acestui caracter. Să nu folosescă biserica drept mijloc pentru mărirea sa individuală, ci din potrivă, înflorirea bisericeii și binele credincioșilor să-i fie ținta supremă. Ómeni de caracter ne trebuiesc, și nu slugarnici!

Din punctul acesta de vedere esaminat monachul nostru, constatăm cu bucurie, că în el într'un chip norocos

se întâlnesc toate aceste virtuți. Din părinți țărani născut, și-a păstrat curățenia simțimentelor ducînd o viață neeseptionabilă. Ne rîvnitoriu după bunuri lumesci, a preferit jugul greu al Apostoliei, de-și după pregătirile și poziția lui în societatea noastră putea să-și creeze frumoase condiții de viață. Despre calitățile spirituale ni-a dat dovești suficiente prin mulțimea scrierilor sale, publicate prin foile și revistele noastre românesce. Imediat după absolvarea studiilor universitare a fost ales secretar consistorial, funcțiune ce a purtat-o cu demnitate timp de 7 ani, spre mulțămirea tuturor. În corporațiunile noastre bisericesce s'a arătat un membru activ și pricepător, drept în judecată și cumpetat la vorbă. Clerul nostru are mult să mulțămescă fostului secretariu *Cristea* pentru munca prestată la regularea dotațiunei din partea statului.

Timp de mai mulți ani a redactat foia noastră „*Telegraful Român*“, în colónele căruia a scris articoli remarcabili de conținut bisericesc, școlar și național, ridicînd prin acésta prestigiul foiei. Drept recunoștință pentru serviciile sale de pîn' acum, — cari ne îndreptătesc a spera și mai mult de la dînsul, — sinodul archidiecean în sesiunea ultimă l'a ales asesor consistorial în senatul strîns bisericesc. O distincție cum rar s'a mai dat unor bărbați de etatea dînsului.

Am făcut aceste constatări numai pentru a dovedi, că suntem dreți: defaimăm fărădelegea și laudăm virtutea. Recunoscători celor buni și necruțători față de cei răi.

— „Lapadă sumeția năravului lumesc, pe toți să ascuți; să nu fii cărtitoriu întru slujbele cari se vor porunci ție, în rugăciune răbdătoriu, în priveghieri să nu te lenevesci, în ispite să nu te mahnesci“, — credincios convins al bisericeii tale, apărătoriu neînfricat al poporului tău, Dumnezeu cel bun și puternic să-ți lungescă fiul vieții întru mulți ani, — archidiaconule și monachule *Miron*.

FOIȘORĂ

Uniformisarea ortografiei.

(Urmare.)

În ședințele plenare ale Academiei din 1894 s'a adus de nou în discuțiune chestia ortografiei. Fiind-că atunci n'a fost chestiunea destul de bine studiată, s'a decis: „să se amâne chestiunea pentru sesiunea viitoare, dându-se specială însărcinare secțiunii literare să pregătescă o lucrare asupra ortografiei“ (Analele Academiei II, tom XVI 1893—4, pag. 254). În 1895 în adevăr a revenit de nou asupra chestiei ortografiei și a adus următoarele legi nou în materia acésta:

1. Scrierea desinenței finale a persónei III de la imperfectul verbelor de conjugarea IV în *i* este a se scrie cu *ia*.

2. Consonanta dublă *x* se scrie cu *x*, cu o singură literă, ear' nu cu *cs*, în toate cuvintele, afară de numele proprii, unde se va pute scrie și cu două litere, după cum va voi fie-cine.

3. În privința cuvintelor ca *binefacere*, *bună voință*, ca unele ce, prin natura elementelor din cari sunt formate, pot consti-

tui adevărate cuvinte compuse, se admite, ca să se consemne împreună potrivit regulii accentului și pozițiunii, fără nici un semn legător: *binefacere*, *bunăvoință*; ear' celelalte și altele de categoria lor, tot pentru același motiv al regulii accentului și pozițiunii, se scrie cu liniuță. De ex *ast-fel*, *fiindcă*, *pentru-că*, *rogu-te*, *vedu-l*, *bătîndu-te*, *rógă-te*, *îndură-te*, etc.; *ce-va*, *câte-va*, *unde-va*, etc. se vor scrie cu liniuță, ear' nu fără liniuță, precum: *astfel*, *fiindcă*, *pentru-că*, *rógă-te*, *îndură-te*, *ce-va*, *câte-va*, etc. De la se va scrie totdeauna în două cuvinte deosebite.

4. Se elimină *ă* mut final din scriere.

Cu ocasiunea acésta, Academia s'a mai ocupat și de alte sunete, așa de *z* (*z*, *q*), de *sc*, dar' s'au admis tot regulile vechi.

Regulele acestea, adevărat, nu se observă azi de toți scriitorii și mai puțin se observă de literații din România. Toate grupările literare, afară de cea de la „Literatura și arta română“, urmază azi alte principii de ortografie. „Convorbirile literare“, „Sămănătorul“ — din București — și „Arhiva pentru Istorie“, din Iași, s'au apropiat de fonetism, simplificînd foarte mult regulile ortografice. Așa d. e. pentru *z* au numai *ă*, pentru *x* numai literă *i* și tot așa pentru *z* numai *z*.

Prin scriere nu avem simplu a exprima sunetele, așa, cum obvin în vorbire, ci a exprima și anumite înțelesuri de limbă. (Vezi pe larg și explicit motivată acésta la Maiorescu: „Scrierea limbii românesce“, Critice, ed. III, partea III, tom. III). Suteam conduși de un motiv psihologic și logic, când scriem cuvîntul făcînd cu litere *a* și *e* provădute cu semnele grafice *u* și *ă*, căci scriind așa, pe lângă exprimarea corectă a cuvîntului, prin o scriere destul de lesnicioasă, am mai arătat și ilustrat totodată și faptul, că cuvîntul făcînd vine de la: *a face*. Pe motivul acesta s'a susținut la toate popórele culte tendința de a arăta prin scriere și anumite înțelesuri de limbă. Nu mai vorbesc de francezi și englezi, dar' mă provoc la italieni și la spanioli. Ba, chiar și germanii, cari altcum scriu după principiile fonetismului, scriu *Väter*, *Götter*, *Mütter*, conservând pe *a*, *o* și *u* din forma cuvintelor neschimbate prin flecsiune. (Vezi Maiorescu, op. cit.).

Noi mai avem azi să învoacă pentru ortografia stabilită de Academia — fonetism temperat prin necesități etimologice — și motivul, că la noi s'a format deja și un fel de tradiție în urma întrebuițării de atîta vreme a acestui mod de scriere și apoi s'a întărit dreptul de existență a acestui sistem

și prin faptul, că totă școala noastră mai nouă a lucrat cu acésta ortografie.

În fine mai amintim un motiv. După ortografia fonetică prea ni-s'ar da să vedem trecute cuvintele prin schimbări curioase de haine, ce nu ne pótă face bună impresie. D. e. *ved*, *cezi*, *vede*, *văzînd*. Când vezi acestea trebuie să-ți faci impresia firii nestatornice; și-se arată par'că anume un model de nestatornicie și de destrăbălare.

Avem deci puternice motive a ne folosi de ortografia Academiei române, însă pe lângă unele mici modificări, întregiri și explicațiuni.

1. Modificările.

- a) *u* se scrie cu *sc* nu la sfîrșitul rădăcinii verbelor de conjugățiunea IV, unde se schimbă sonul prin formele flecciónare; d. e. *urmăresci*, *cunosc*; încolo însă, dacă sonul nu se schimbă prin flecciónare, să se scrie cu *st*, d. e. *știință*, *cunoștințe*, *știre*, *liniște*, ș. a.
- b) perfectul simplu-istoric să se scrie și cu *u* și cu *i* la fine, căci *u* și *i* sună la fine; d. e. *lucraiu*, *merseiu*. Tot asemenea viitorul verbului ajutător d. e. *voiu* și *nu voi*, *mersei*, *lucrai* ș. a.
- c) *ea* să se scrie și în cuvintele în cari acel son nu se schimbă prin nici un fel

Conferențele învățătoresci.

Cercul Brașovului.

(Urmare).

— 19 Iunie v.

Sedința IV. (2¹/₂—5 ore p. m.)

Membri prezenți: 60.

1. Dl. president salută ca oșpeți ai acestei sedințe pe domnii: G. Moroian și Roșculeț. Spre plăcută știință.

2. La ordinea zilei e continuarea temei dată acum 5 ani de Ven. Consistoriu: „observări asupra normativului școlar“.

Sedința de față se ocupă cu satorirea materialului de tractat în școlile noastre populare din aritmetică și geometrie.

Corpul învățătoresc din Săcele, însărcinat cu lucrarea acestei teme, își prezintă raportul prin dl. Aurel Popovici.

Cetindu-se raportul și partea din normativ referitoare la aceste obiecte de învățământ, după o discuție la care iau parte domnii: I. Dariu, R. Frateș, D. Dogar, N. Lepedeanu, S. Luca, St. Popovici, V. Meret, N. Bărsan, Ioan Aron, I. Broju, Nistor, G. Ludu, Ios. Aron, I. Broju, Nistor, G. Ludu, Ios. Aron și Ir. Frateș, și după ce își face observările și dl. comisariu, conferința decide următoarele:

Cuvântul „comput“ să fie înlocuit cu „aritmetică“.

Aritmetica și geometria, ca rami ai matematicii, în școala populară au scopul:

- a) de a deprinde pe elev să poată deslega cu siguranță și esact, verbal și în scris, probleme din aritmetică, ce obvin în viața de toate zilele;
- b) de a face destier întru a măsura și calcula suprafețe și corpuri în viața practică.

A. Aritmetica.

Anul I.

Cele 4 operațiuni cu numere întregi verbal și în scris de la 1—10 minimum, pentru o școală cu un învățător, și de la 1—20 maximum, pentru o școală cu mai mulți învățători.

Anul II.

Repetiția celor din anul trecut și continuarea în același mod cu numere din decadele următoare până la 50 minimum, pentru o școală cu un învățător, și până la 100 maximum, pentru o școală cu mai mulți învățători.

Aplicarea numerilor amintiți și cu privire la măsurile metrice și cele de preț.

Cunoscerea semnelor pentru operațiuni.

Anul III.

Repetiția celor din anul precedent și continuarea mai întâi cu numere până la 200 apoi până la 1000.

Multiplicatorii și divisorii vor fi la început numere de o cifră, mai târziu și de două.

Cunoscerea monetelor, măsurilor, prețurilor mai obicinuie, rezolvirea și reducerea lor.

Numirea celor 4 operațiuni.

Proba multiplicației și a diviziunii.

Anul IV.

Cele 4 operațiuni cu numere până la 10,000 și probele lor.

Eserciii de multiplicație și diviziune cu multiplicatori și divisorii de două și trei cifre.

Aplicarea măsurilor metrice. Măsurile de timp și operațiunile cu ele.

Frângeri decimale: adăd și subtragerea lor.

Anul V.

Repetiția celor din anul precedent.

Cunoscerea frângerilor vulgare și transformarea lor în decimale și viceversa.

Cele 4 operațiuni cu frângeri decimale. Cunoscerea numerilor romani.

Anul VI.

Repetiția pe scurt a celor din anii precedenți.

Operațiunile cu frângeri vulgare.

Calcularea intereselor simplă.

Regula de trei simplă pe baza reducerii la unitate.

Regula societății.

B. Geometria.

Până în anul al V-lea geometria nu va fi tratată ca obiect de sine stătător. — Elevilor li-se vor da elemente de geometrie în legătură cu esercițiile intuitive, cu aritmetica și cu desennul linear.

Anul V.

Cunoscerea liniilor drepte după poziție și direcție. Măsurarea lor. Instrumente de măsurare. Forma și numirea suprafețelor; unghiuri, triunghiuri, patrungiuri, poligoni, cerc.

Anul VI.

Aflarea suprafețelor amintite la anul V. Despre corpuri. Suprafața și volumul: prismei, cilindriului, piramidei și conului.

Cu acestea sedința se încheie, anunțându-se sedința V. pe mâine-ză Sâmbătă, 20 April a. c. la orele 8 a. m. (Va urma).

Revistă esternă

Regele Angliei, Edward VII., a trecut deja peste primejdia bôlei. Convalescența-i progresază așa de îmbucurător, că cercurile competente se ocupă deja cu ideea fixării de nou a zilei de încoronare, care probabil că se va face pe la sfârșitul lunii Octombrie, ori cel mult la începutul lunii Novembre.

Părechia regală a Sârbiei, dacă e adevărat ce se raportează din Belgrad, la urma urmelor va fi totuși primită în vizită la țară. A nune se raportează, că agentul diplomatic rusesc din Belgrad, imputernicit din partea ministrului de externe al Rusiei, a comunicat regelui Alexandru, că pe toamnă țarul așteptă la Livadia visita părechi regale sârbesci.

Un stat în adevăr liberal. În *Sve-dia* e la ordinea zilei reforma dreptului electoral. Cum raportează din *Stockholm* o telegramă dte 6 Iulie, ziarul „Dagblad“ vestese din isvor bine informat, că atitudinea guvernului în această cestiune e următoarea: Censul trebuie cassat, dreptul electoral trebuie dat tuturor cetățenilor cari au împlinit etatea de 25 ani, au satisfăcut obligămintelor militare, și-au plătit darea, și n'au fost pedepsiți pentru delict infamante.

*

Fusionarea partidelor în Sârbia.

La inițiativa ministrului-president *Vuici* partidele politice din Sârbia vor ține în curând o conferință cu scop de a satori un program pe baza căruia să fusioneze. În această privință ziarul oficial „Dnevni List“ scrie următoarele: Am trecut deja prin destule cercări și necazuri sub diferitele regimuri, care se ne aducă pacea internă, bunăînțelegere și împreuna lucrare spre binele patriei.

Convocare.

Comitetul despărțământului „Hida-Huedin“ al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ prin asta convoca adunarea cercuală pe 20 Iulie 1902 în Almașul mare (Nagyalmás) și învita cu totă onoarea pe toți membrii și pe toți aceia cari se interesează de Asociațiune și doresc a promova interesele ei, să participe la această adunare a despărțământului, care se va ține după următorii

Program:

1. Participare în corpore la serviciul divin, ce se va celebra în biserica română din Almașul mare la 8 ore a. m.
2. După terminarea serviciului divin, deschiderea adunării prin president în biserică.
3. Esmiterea unei comisii pentru verificarea procesului verbal al adunării.
4. Raportul comitetului despre activitatea despărțământului.
5. Raportul cassariului, conținând rațiociniul de pe anul expirat și proiectul de budget pe anul următoriu.
6. Esmiterea comisiunilor:
 - a) pentru încassarea taxelor și căștigarea de membri noi pentru „Asociațiune“;
 - b) pentru censurarea raportului comitetului;
 - c) pentru censurarea raportului cassariului, conform punctului 5.
7. Decidere asupra întrebuirii sumei de 60 cor. distribuită de comitetul central pentru ajutorarea școlilor de pe teritoriul despărțământului.
8. Disertație, conform §-ului 37 din statute.
9. Raportele comisiunilor esmise conform punctului 6. și deliberare asupra lor din partea adunării.

10. Eventuale propuneri.

11. Esmiterea a doi delegați, cari să reprezinte despărțământul la adunarea generală a Asociațiunei.

12. Alegerea comitetului pe un period de doi ani.

13. Inchiderea adunării prin president.

După terminarea adunării prânz comun în ospătaria „La Cetate“. Prețul unui tacâm 2 cor. 40 fileri.

Din sedința comitetului despărțământului „Hida-Huedin“, ținută în

B.-Huedin, la 1 Iulie st. n. 1902.

Ioan Pop
director-president

Dr. Andreiu Pop
secretariu-controlor

NOUTĂȚI

Ôspeți regali la Ischl. Duminecă a sosit la Ischl regele *Cristian* al Danemarcei, însoțit de ducele de *Schleswig-Holstein-Glücksburg*, de ducele de *Cumberland* cu soția, de prințul *August* și prinsele *Alexandra* și *Olga*. La gară erau așteptați de M. Sa împăratul și rege *Francisc Iosif I*. După amiază la 4 ore ôspeți s'au rentors la Gmunden.

*

Concertul de alaltieri dat de tinerul violinist *Aurel Nemeș* cu concursul copilei artistice *Aurelia Cionca* și cu al d-șorei *Anița Onișiu*, a avut succes splendid. Tinerul *Nemeș* prin prestațiunile de la acest concert ni-a dovedit că cu timpul națiunea română va avé în el un artist de frunte. Simpatice, cu prezentare modestă, deja la prima pășire pe bină și-a câștigat simpatia publicului, care în cursul esecutării pieselor luate în program s'a potențat în entusiasm, manifestat prin frenetice aplauze și rechiămări pe bină. Deosebi „Cavatina“ (de I. Raff) și „Întră brați“ (de G. A. Dinicu) au fost cu multă plăcere ascultate. Dl. *Nemeș* manuează arcușul cu multă fineță și eleganță, scoțând la ivelă toate nuansele frumôselor tonuri ale celor patru corde, și dispune și de o remarcabilă subtilitate în interpretarea compozițiilor. Recensentul ziarului „Sieb. D. Tageblatt“ (sigur directorul de musică *Kirchner*) zice despre tinerul violinist următoarele: „verfügt über einen süßen Ton, glattes sauberes Spiel, bemerkenswerte Geläufigkeit, und zeigt, noch erst in Umrissen, den berufenen Geiger, der sein schwieriges Instrument einst wird meistern können“...

Dșora Onișiu, care și a sêră a brillat, ca totdeauna, cu fenomenala-i voce, este cu mult mai cunoscută publicului, de cât s'aibă lipsă de aprecieri din partea noastră. Ear' mitica *Aurelia Cionca*?! Un fenomen! O prodigiositate de talent musical, cum natura numai în voia sa bună împarte muritorilor. A cântat la pian, fără note, „Toccata“ și „Fuga“ de Bach-Taussig: piese de forță chiar și pentru un bărbat; deosebi „Toccata“ (destul de lungă și greu de esecutat) ține în continuă lucrare întregă forța musculară a brațelor, degetelor și chiar și a piciorilor (la pedal). Verva cu care drăgălașa artistă a esecutat această piesă, a provocat un entusiasm cum rar s'a mai vêdut în sala de la „Musikverein“. Aplauzele asurđ tóre, „trăescă!“, „bravo“, păreau că nu mai voesc să înceteze. De trei ori a fost rechiămată pe bină, în timp ce din public i-s'au oferit două frumôse buchete de flori. Mitica a fost atât de preventore față

de influință; d. e. la cuvintele: *veac*, *leac*, *neam*, *stearc*, *teanc*, *teasc*, *muntean*, *oștean*, rămâne sunetul *ea* tot neschimbat și dacă facem: *veacuri*, *leacuri*, *neamuri* etc.

d) imperfectul conjugățiunii IV se scrie cu *iam* și nu cu *eam*, d. e. *aușiam* și nu: *aușeam*, nu nu numai în persôna a treia, cum e hotărîrea Academiei.

2. Intregiri.

a) Genetivul substantivelor feminine și adjectivelor se scrie cu *ei* și cu *ii*. Și anume dacă pluralul unui cuvânt — substantiv feminin — se face în *e*, genetivul se scrie cu *ei*, dacă pluralul însă se face cu *i*, atunci genetivul se scrie cu *ii*; d. e. *ușii*, *găini*, *lăci*, *lucrări*, *minți*, *însuflețiri* ș. a. dar: *mamei*, *sobei*, *casei*, ș. a.

Argumentarea acestei regule ese din chiar firea limbii românesce. Numai în cazul, când după o silabă, în care se află *a* accentuat, — la substantivele feminine — urmăzează un *i*, se prefacă a în *ă*, d. e. *lucrare*, *lucrări*, *mare*, *mări*. Nu pôte fi corect, scriindu-se genetivul; *lucrării*, *mării*, căci *e* nu schimbă pe *a* din silaba anterioară în *ă*, ci numai *i* posedă acea putere de influințare a vocalei *a* din silaba anterioară. Din această cauză în unele ținături zice românul *case* și în alte ținături *căsi* — pluralul de la *casă*.

b) Deasemenea genetivul singular al pronumelui întrebător și relativ — care — în genul feminin se scrie *cării*, *căriiia*, tot din cauza arătată mai sus, căci și aci *a* s'a schimbat în *ă* sub influința lui *i*, ce vine în silaba următoare.

c) Pronumele: *me* și *se* să se scrie fără nici un semn grafic, iar conjucțiunea *să* să se scrie cu vocala *a*, provêdută cu semnul grafic ~.

d) Sunetul *e* de la începutul cuvintelor să se scrie cu *e*, d. e. *epure*, *eri*, etc.

Explicațiuni pentru modul de scriere a vocalelor obscure: *z* și *x* (*ă*, *ê*, *â*, *ê* și *i*).

Asupra modului cum se scrie sunetul întunecat *z* și *x* în diferitele sale variațiuni, Academia română nu s'a esprimit explicit, nici la anul 1881, nici la 1894. Dl. I. Negruzzi, în sedința secțiunii literare a Academiei, de la 18 Nov. 1894, propune că cel puțin cestiunea vocalelor obscure *z* și *x* să nu se pună din nou la ordinea zilei, căci este grea și ar provoca prea mari desbateri. Ar fi bine, adauge d-sa, ca deslegarea definitivă a vocalelor întunecate să se lase generațiunii viitoare (Anal. Acad. române 1894—1895, seria II, tom. XVIII, pag. 250).

Secțiunea însă n'a admis această observațiune, ci decide, după propunerea dlui Hașdêu, să se esprime sunetul *x* prin *ă* când el

este precedat de *c* sau *g* d. e. *cârpire*, *scânteie*, *cârtire*, *gândire*, *gândac*, iar în celelalte cazuri, atât în cuvintele curat române cât și în cele de origine îndioasă, precum și în cele străine, se decide, ca sunetul *x* să s'aibă totdeauna expresiunea sa grafică în *i* cu circumflex (*i*) (Ibidem, p. 256).

Asupra lui *z* nu s'a discutat cu această ocaziune. În plenul Academiei nu s'a adus însă nici chestia lui *x*. De trebuință e însă la tot cazul să se dea chestiunii o soluțiune. Dar' nu conform cu părerea enunțată în secțiunea literară a Academiei. În sensul părerii secțiunii ar trebui să se scrie *mînă*, *pîne*, *pînd*, ceea-ce însă genează, avându-se în vedere obicinuința noastră în a scrie cuvintele acestea, și alte multe de felul acesta, cu *d* și nu cu *i*.

De aceea am ținut de trebuință a formula cu privire la *z* și *x* următoarele explicațiuni:

1. Sonul *z* se scrie cu *ă*,

a) când proveniența lui din *a* este evidentă și când urmează după *c* sau *g*. Și faptul, când e sonul *z* o alterațiune a lui *a* se poate ușor constata, dacă supunem cuvântul unei modificări 1) fie în privința accentului, 2) fie și simplu în privința formei flecționare. D. e. 1) *răbdăm* (*rabd*), *cădere* (*cad*), *cărăm* (*car*), *tăcem* (*tac*), *făcut* (*fac*), 2) *măncăm* (*mân-care*), *tăcut* (*tace*), *făcut* (*face*), *lămpi* (*lampă*), etc.

b) Când sonul *z* obvine în lăuntru cu-vântului, sub astfel de raport, că nu se mai tôte altera prin nimic și nu i-se pôte vêdi originea; d. e. *gălăgie*, *rădăcină*, *mănușchiu*, *blăstăm*, etc.; escepție *mê*, *sê*.

c) Când e la sfârșitul unui substantiv, precum: *mamă*, *femeie*, etc.

d) Când se află ca terminațiune verbală la conjunctivul conjugățiunii II, III și IV, persôna 3-a sing. și plur., și la imperativ, conjug. I. pers. 2-a.

2. Sonul *z* se scrie cu *ê*:

a) când vocalul obscur provine, evident din sonul *e*, fie în urma influinței accentului, fie în urma influinței vre-unei alte vocale aședate în urma schimbării flecționare. În cazul cel din urmă se întemplă, că punând în silaba următoare *e* sau *i*, sunetul *z* își perde obscuritatea, prefăcându-se în *e* curat. D. e. *mêr* (*mere*, *meri*), *vêd* (*veđi*, *vede*), *vêr* (*veri*), *țêsut* (*țese*).

b) La verbele introduse cu *re*, dacă prin aceasta i se dă verbului înțelesul de o acțiune de repetiție, ori reținere, de la îndeplinirea ei; d. e. *reșac*, *reșân*. În casurile acestea altcum sonul nu e deplin obscur și de aceea nu e rău dacă nici nu se mai pune semnul grafic ~. (Va urma.)

cu aceste manifestațiuni de dragoste și admirațiune, că ne-a mai delectat — afară de program — cu o splendidă fantasmă românească, pare-ni-se, chiar compoziție de a ei. — Cu așa un talent musical și frumoasă și dragălașă cum e, nu e mirare că e favorita reginei României!

Accompaniarea la pian a tinărului Nemeș și a domnișoarei Onițiu a făcut-o dna *Minerva Brote*, cea mai bună pianistă dintr-ale damele române din Sibiu.

De încheiere observăm, că public putea fi mai mult. — Că concertul a fost anunțat cam târziu, pôte fi scusă pentru cei din provincie, nu însă pentru sibieni.

La fondul „Massa învățăcelilor meseriașilor români”, administrat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, au binevoit a mai dăruii următorii: dl Ioan de Preda, fiscal consistorial, 12 cor. 66 fileri, Pavel Cotoș, funcționar cons. metrop. 1 cor.; Ioan Lazăr, învăță el cul-tipograf 20 fileri.

Despre pictorul Sever Murășian, profesor la școala artelor frumoase din Iași, „Liberalul” dto 14 Iunie v. (din Iași) scrie următoarele: „In vitrina librăriei noue P. Iliescu și D. Grosu se pôte admira a treia pictură religioasă datorită penei măestre a domnului Sever Murășian profesor la școala artelor frumoase din localitate. După decedatul Tătărescu, neîntrecutul pictor român în pictura bisericească, dl Murășian pare a-i ține cu mult succes locul. Felicitându-l fi dorim tot succesul ce cu drept cuvânt îl merită în acest gen de pictură”. Sever Murășian e fratele fericitului de pie memorie Dr. Leo Murășian, fost profesor de igienă la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș; și-a făcut studiile în pictură la academiile din Viena, München și Roma. La facultatea filosofică din München a fost promovat la timpul său întru Dr. filosofiae.

Ministrul de justiție a dat tuturor judecătorilor și magistratelor orașenești un ordin de cuprinsul, că *economii și lucrători de câmp* condamnați pentru transgresiuni și delictu mai mici, numai după terminarea lucrului la câmp să fie provocați să-și facă osânda. La darea acestui ordin ministrul a avut în vedere principiul uman, ca familiile de economii și lucrători să nu fie lipsite de susținătorii lor chiar pe timpul lucrului la câmp, când economii au cea mai mare lipsă de brațe muncitoare.

Tempestate mare. Se raportază din Madrid, că în provincia Bajadoz a fost Sâmbătă tempestate oribilă, care a pustiit tot: recoltă, animale, etc. Doi oameni au fost uciși de trăsnet. Paguba e peste un milion de pesete.

Patrusprezece mii de emigranți. Conform statisticii oficiale, în luna Maiu au emigrat din Ungaria (tără Croația-Slavonia) patrusprezece mii de oameni. Celor mai mulți dintr-aceștia li s'a estradat pasport pentru America (4347), apoi pentru România (3609). Mai mulți au emigrat din comitatul Zemlém (1030), Brașov (617), Sibiu (496), Marmășia (472), Șáros (424), Baci-Bodrog (412), Făgăraș (399), Ung (392), Treiscaune (356), Abauj-Torna (337), Terna-mare (324), Scepusiu (313), Ciuc (309), Gömör și Kishont (287), Alba-inferiôră (155), Torontal (148), Borșod (125), Bereg (115), Terna-mică (100), Szabolcs (100). — În Croația-Slavonia au fost estradate 2047 paspoarte, dintr-aceștia 838 pentru America, 875 pentru Bosnia-Herțegovina, ear' 432 pentru Europa în general.

„Magyarbodza”. Ministrul de interne a aprobat unirea comunelor-mici *Intorsura-Buzău*, *Vama-Buzău* și *Sita-Buzău*, (comitatul Treiscaune) într-o singură comună cu atribuțiile de comună-mare, sub numele „Magyarbodza” (ceea-ce pe românește ar fi „Buzăul-unguresc”). Noua comună-mare e arondată la cercul pretorial *Sepsi*.

Un arhiepiscop — ramolit. Ziariului „Slovo Polski” din Lemberg i-se raportează că arhiepiscopul-primat din Cracovia, care e și cardinal și răspunde la numele *Puzyna*, a interzis ținerea serviciului divin din prilejul aniversării luptei de la Grünwald-Tannenberg, în care Polonii câștigaseră frumoasă învingere asupra ordului cavalerilor teutonici. Asemenea a interzis și depunerea de cununi pe sarcofagul regilor *Iagelloni* în biserica *Yavel* din Cracovia.

20.047 Buri morți în tabere. Conform conspectelor mai nou, făcute de comănde engleze, în așa zisele tabere concentrate (în cari englezii țineau sub pază deosebi femeile și copiii buri și pe bătrânii neputincioși) au răposat în timpul războiului 20.047 Buri. Dintr-aceștia 15.208 erau copii în etate sub 12 ani. Mai multe casuri de morțe au fost în Octobrie 1901, în care au răposat 2561 copii și 514 oameni în vârstă.

Regele Italiei — proprietariu de ocne. „Tribuna” din Roma confirmă știrea că regele *Victor Emanuil III.* a cumpărat în *Pensylvania* (America) mai multe ocne de cărbuni cu prețul de *patruzeci milioane de lire*.

O miia de obrăjiori. Copilașii din Roma și provincii au hotărât să facă princesei *Iolanta*, flica regelui, nu de mult înfărcată, un cadou. Că să fie mai plăcut pentru mititica, de cât posele mititelor? Astfel, zilele acestea au prezentat princesei un album cu o miia de pose, toate de copilași și fetișore ca ea. Albumul e compactat în scôrțe imprimare din pele și pergament, bogat ornate cu aur și e așezat într-un scrin de nuc, pe care e gravată emblema casei de Savoya. — De sine înțeles că părinții copilașilor au pus la cale tot lucrul.

Raportul general

al comitetului societății de lectură „*Andreiu Șaguna*” pe anul societar 1901/1902.

(Urmare.)

Activitatea comitetului.

a) In general.

Comitetul societății de lectură „*Andreiu Șaguna*” și-a început activitatea sa pe anul societar 1901/902 în 10/23 Septembrie 1901, când s'a ținut ședința de constituire a comitetului. Ca președinte a fost declarat pe baza § 27 din statutele soc. vicepreședintele aceleia *George Tulbure*, ear' ca secretariu și referent conform § 49 din statutele soc. arhivarul *Dumitru Borgia*. Din membrii comitetului s'au compus conform regulamentului încă 2 comisii: una bibliografică în persôna membrilor: *Nic. Șoneriu*, *George Tocit* și *Nic. Vlad Stezar*, alta cenzurătoare compusă din membrii: *Augustin Bodea*, *George Bărescu* și *Nic. Perian*.

b) In special.

Comitetul a ținut în decursul acestui an societar 19 ședințe ordinare și 6 estradine sub presiul secretariului *D. Borgia*.

Activitatea acestor ședințe se resfrânge asupra atacurilor literare și administrative.

1. Activitatea literară. Activitatea literară s'a bucurat anul acesta de un progres frumos atât cu privire la numărul operatelor incurse, cât și în deosebi cu privire la valoarea cuprinsului lor. Intrarea elementelor mai distinse în seminariul „*Andreian*” se resimte cu deosebire în activitatea literară a societății.

Dintr-acele 17 lucrări literare primite și pertractate în ședințele comitetului, 5 au intrat cu menițiunea de a fi puse în concurență pentru ședința festivă, 2 pentru a fi premiate, ear' restul pentru a fi induse în fôia „*Musa*”. Afară de acestea, 4 lucrări cari n'au corăspuns cerințelor, au fost reînapoiate autorilor.

2. Activitatea administrativă. Activitatea comitetului în direcțiune administrativă s'a mărginit la aducerea mai multor concluse cari s'au executat parte direct parte s'au transpus societății spre executare. Într-acele mai remarcabile amintim concludul privitor la formularea regulamentului intern al comitetului adus încă anul trecut și executat anul acesta, concludul, care privesce separarea cărților, cari au prisosit în bibliotecă și dintr-acele 42 cărți s'au distribuit ca donațiuni bibliotecilor poporane din *Agârbiciu* și *Colun*, restul s'a pus parte ca premii pentru lucrările cele mai bune, parte s'a licitat într-ale membrii societății.

Concludul referitor la edarea *Almanahului* n'a putut fi executat nici în anul acesta, din cauza numărului insuficient al abonaților, cari au răspuns la Apelul repetit anul acesta. Lucrările pregătitoare s'au continuat, edarea aceluia însă cade în competența urmașilor.

Ședințele comitetului s'au ținut regulat și cu serioșitatea recerută, ceea-ce se vede din protocoalele ședințelor. Funcționarii în fie-care lună și-au prezentat rapôrtele dovedind o activitate consciențioasă, ceea-ce le servește spre onoare.

B. Averea societății cu finea anului.

1) Biblioteca.

1. Cărțile. Biblioteca la începutul anului societar 1901/902 a numărat 2740 opuri în 3909 volume, care număr s'a sporit în decursul ferilor de vară cu 18 opuri în 20

volume, a numărat deci în total 2758 opuri în 3929 volume. Acest număr în decursul anului a crescut cu 139 opuri în 159 volume. La acest creșcământ îmbucurător societatea a ajuns parte prin procurări din mijlocele proprii, parte prin donațiuni de la corporațiuni și singuratici, cărora ne simțim plăcut îndemnați a le exprima și pe această cale adănc simțita noastră recunoștință și mulțămă pentru atențiunea și viul interes, ce l'au arătat față de societatea noastră.

George Tulbure
presid. comit.

Dumitru Borgia
notariu referent.

(Va urma.)

FELIURIMI

De ce trebă e funinginea și cenușa? La noi este deprinderea a nu băga în sêmă lucruri folositoare, le arunci și isprăvesci comori întregi. Iacă de pildă, de ce trebă este cenușa și funinginea: Cenușa din lemn este bună pentru gunoit pomii și via, tot așa este bună la creșcerea erburilor. Funinginea este un mijloc fôrte bun de gunoit, mai ales earbă, cêpă și alte legume, ba încă și flori. Cenușa și funinginea mai nimicesc și purecii de pământ, alungă melcii (culbecii), cum și alte gângănii, ba e bună chiar și pentru stêrpirea muschiului.

Cărți și reviste.

Au apărut:

Transilvania, organul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, fasc. III. pe Maiu—Iunie a apărut cu următorul sumar:

„Recensământul populațiunii din regatul Ungariei la finea anului 1900” de (nt.) (date reproduse din publicațiunea magiară „A magyar korona országainak 1900 évi népszámlálása. Első rész. A népesség általános leírása községenként.”)

„Instrumentele de scriere și de cultură la Grecii și la Romanii vechi” de *Dr. Atanasie Marinescu*.

„La chestiunea statistice Românilor din Transilvania în 1762”, de *Dr. Ilarion Pușcariu*.

„O carte de privilegii pentru preoții de la biserica St.-Nicolae din Scheii-Brașovului”.

„Repertoriul bibliografic” al prim-secretariului.

Pe lângă articoli amintiți fascicolul mai are: „Învățătorii de la școala normală și institutul militar din Năsăud”, adaus la articolul „Istoria școlilor năsădene” de *Virgil Șotropa*, și „De la Academia Română”.

Analele, numărul III. pe Maiu—Iunie, conțin procese verbale.

Raportul al XXXIX-lea despre gimnasiul din Năsăud. Ni-s'a trimis „raportul”. (1) al XXXIX-lea pe anul școl. 1901/902”, publicat de directorul subst. *Ioan Gheție*. 1 volum 8° cu 134 pag. și conținând: „Istoria școlilor năsădene”, de *Virgil Șotropa*, „Cugetări asupra factorilor evoluțiunii istorice”, de *Ioan Păcurariu* și „Cronica școlară”, din care estragem: La gimnasiu au funcționat 14 profesori ordinari, 2 profesori suplenți și cateheții diferitelor confesiuni. Școlari au fost: înscriși ordinari 293 și privațiști 7, a repausat 1, au repăsit 4 și esaminați la finea anului au fost 295. După naționalitate au fost: 284 Români, 8 Magiari și 3 Germani. După confesiune: 205 gr. cat. 77 gr. or., 6 romano-catolici, 1 luteran, 3 calvini și 2 izraeliți. După progres au fost clasificați: 18 cu calcul general „fôrte bine”, 39 cu „bine”, 139 cu „suficient”, nesuficient din 1 object 80, din 2 obiecte: 8. din mai multe: 11. Esamele de emendare, supletorie, de primire și de privațiști de la începutul anului viitor școlar se vor ține la 30 și 31 August n. Înscrierea se face în zilele de 1—3 Sept. n. prin directorul școlar. Mai mulți de cât 60 școlari nu pot fi primiți în o clasă. Condițiile speciale de primire și înscriere în gimnasiu le publică direcțiunea școlilor prin înștiințare deosebită.

Din public.*)

Mulțămă publică.

Ne simțim plăcut îndatorați a aduce și pe această cale adănc simțita noastră recunoștință și mulțămă onorabilei direcțiuni a institutului de credit și economii „*Albina*”, la a cărei binevoitoare propunere adunarea generală a amintitului institut ni-a votat din cuota de binefacere un ajutor de 200 corône.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*”

Dem. Comșa
president.

Victor Tordășianu
secretariu.

Dare de sêmă și mulțămă publică.

Corpul învățătoresc de la școala capitală din Bran și-a ținut maiorul, conform publicărei premerse, a III-a zi de Rosalii.

Cu această ocaziune au incurs contribui benevole de la următorii domni:

Ilust. Sa dl *Ioan cav. de Pușcariu* 10 cor., *Iosif Pușcariu* adv. 4 cor., *Dr. Mănoiu* adv. 3 cor.

P. Onor. domn *M. Bărdosy* prim-pretor, *S. Stoica* medic, *G. Enescu* preot, *A. Moșoiu* not., *Il. Reit* preot, drd. *Stoian*, *N. Chiornită*, *N. N.*, familia *Czampa*, *I. Ionică* silvicultor și *I. V. Enescu*, toți cu câte 2 cor.

Nicolau Picu 1-60 cor., *N. Popoviciu* 1.60 cor., *G. Asente* 1.20 cor., *M. Popoiu*, dșora *Valter* teleg. preotăsa *G. Enescu*, *Colan*, *Hazuka* post. *Müllbacher*, *N. Manolescu*, *G. Zichil* prim., *Neagoe*, *Kurmes* hotelier, *Imreffy* veterinar, *V. Runceanu* teolog abs., *M. Tătoiu*, *Ios. Pușcariu*, *N. Pivaru*, *I. Mănoiu*, *S. Petric*, *N. Crăciun* v-not., *A. Moșoiu* inv., *Alex. Chițu*, *Cornelia D. Pop* inv., *S. Lukas*, *I. G. Gêrbacea*, *D. Tătualea* paroch, *Bustig* serg. de gendarmi, *I. Berariu* v-not. și *V. Moșoiu* inv., toți cu câte 1 corônă.

M. K. 50 fil., *Kovács* post. com. la gendarmi 70 fil., *Cserbe* 70 fil., *Rucarenu* 50 fil., *Moraru* 50 fil., *I. Oncioiu* 40 fil., *Voinescu* 40 fil., *Mălușelu* 60 fil., *G. Reit* 40 fil., *Pușcariu* cancelist 60 fil., *I. Tătoiu* 40 fil., *Dragoș* 40 fil., *N. Reit* 40 fil., *M. Oncioiu* 40 fil., *Oltenu* 20 fil., *Chitu* 40 fil., *M. Pușcariu* 20 fil., *Gêrbacea* 20 fil., *N. Gêrbacea* 20 fil., *A. Reit* 40 fil., *Zechem* 20 fil., *I. Roșca* 40 fil., *P. Mănoiu* 20 fil., *G. Banu* 40 fil., *I. Reit* 20 fil., *Tampa* 40 fil., *Unghianu* 60 fil., *T. Tampa* 40 fil., *Arsu* 20 fil., *Boboc* 20 fil., *N. Boboc* 40 fil., *K. Tatar* 20 fil., *Stroie* 20 fil., *I. Runcean* 30 fil., *Chitu* 20 fil., *Jarca Nôghea* 40 fil., *N. Olteanu* 20 fil., *Prodan* 20 fil., *Nenciu* 20 fil., *I. Rădăcină* 20 fil., *I. Mășu* 20 fil., *D. Centu* 20 fil., *I. Vasiloiu* 60 fil., *I. Berbece* inv. 60 fil., *M. Moldovenescu* 40 fil., *Anghel* 20 fil., *N. Clineiu* 20 fil., *G. Dogaru* 20 fil., *Dal. Reit* 20 fil., *Ghita Voinescu* 40 fil., *Iosif P. Nôghea* 40 fil.

Venitul peste tot dă suma de cor. 84-20; detrăgându-se spesele rămâne un venit curat de corône 29-40 fileri, care s'a administrat, 1/2 la fondul bibliotecii școlare, ear' cealaltă 1/2 s'a depus la institutul „*Parsimonia*” pe sêmă înființându-l fond „*escursiuni școlare*”.

Tot cu această ocaziune se aduce mulțămă și dlui *Ion I. Serb. Boboc* din Predeal pentru donațiunea făcută bibliotecii cu cărțile intitulate „*Nușele sătesci*” de *Bonacchi* și „*Povește cătră săteni*” de *Rosetti* (Max).

Corpul învățătoresc își exprimă cele mai căldurose mulțămiri, tuturor preestimaților participanți și contribuenți.

Bran, în 9 Iunie 1902.

N. Runcean
înv. dirigent.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primesce răspunderea.

Posta redacțiunei.

I. R. în *I.* Până acuma încă n'am primit rata a II-a din întregirea de la stat, dar cât ce va sosi și se vor termina lucrările de lipsă, se va începe distribuirea.

Nr. 293/1902.

[81] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bucium-Cerbu. 2. Bucium-Isbita. 3. Buninginea. 4. Cărpiniș. 5. Ciurulăsa. 6. Roșia cu Corna, — salariu anual 600 corone din repartitie, cuartir și lemne de foc.

7. Bucium-Sat, salariu anual 600 cor. solvit în rate lunare anticipative din cassa bisericeii, cuartir, lemne de foc și grădină. Alesul învățătorului va fi obligat a ține 9 luni de zile școlă.

8. Pătrângenii cu Valea-Bulzului, salariu 600 cor. și adecă 291 cor. interesele după obligațiunea de stat, ear' restul din fondul școlar, cuartir, grădină și lemne de foc.

9. Trîmpoele, salariu 600 cor. din repartitie și lemne de foc.

10. Zlatna, salariu 800 cor. din repartitie și cuartir.

Cei-ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în comune spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că aleșii vor fi datori a cânta Dumineca și în sâmbăta la strănă, eventual a forma cor bisericesc cu copii de școlă.

De la concurenții la postul de sub Nr. 10 se mai cere să aibă afară de celelalte pregătiri cel puțin 4 clase gimnastice și esamenul de calificare cu forte bine.

Concurenții își vor subșterne cererile instruite conform legilor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Oficiul protopresbiterat Abrud în conțelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 20 Iunie 1902.

Petru Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 482/1902 prot.

[82] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci de la școlile comunelor mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișorei, se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Sighișoara, postul învățătoresc clasa I, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 412 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartitiune, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc;

— postul învățătoresc clasa a II-a cu salariu anual de 600 cor., și anume: 470 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartitiune, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc, plus trei stângini de lemne de stejar în natură.

2. Hetur, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. Daia-săsescă, cu salariu anual de 600 cor. în bani gata, jumătate venitul din grădina școlară și cuartir gratuit în edificiul școlii.

Refectanții la aceste posturi au îndatorirea a provede instrucțiunea școlarilor de la 6—12 și celor de la 13—15 ani, — și a ține în Duminecă și sâmbăta, — cei din Sighișoara în mod perondatori, — strănă în biserică, se-și asternă petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare, subșterului oficiu protopresbiterat până la termenul indicat cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbăta în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale, — preferintu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 24 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Sighișorei, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

La Librăria Tipografiei Archidiececesane se află de vânzare: **Poesii Postume**, de M. Eminescu

Prețul: 1 C.
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Nr. 497/902.

[80] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători de la școlile confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrighului se scrie prin acesta concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Arpașul superior, postul de învățătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesare pentru foc.

2. Porumbacul superior-răsăritean, postul de învățătoriu cu salariul anual de 600 corone, cuartir și lemnele necesare pentru foc.

3. Sebeșul-inferior, postul de învățător cu salariul anual de 600 corone cuartir și 4 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi se-și subșterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subșterul oficiu protopresbiterat gr. or. al Avrighului în Avrigh (postu Avrigh, Felek, Szbenyvármegye) până la termenul susindicat, având candidații de la posturile 1 și 2 a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbăta în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși, sunt datori a cânta Dumineca și sâmbăta atât la strănă cât și cu elevii la sânta liturghie.

Avrigh, 21 Iunie, 1902.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Avrighului în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Ioan Căndea
protopop.

Nr. 345/1902.

[79] 3—3

Spre scopul conferirii de **stipendii** din „**Fundațiunea lui Gozdu**” pe anul școlar 1902/3 pentru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți militari la armata comună și honveți — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții se documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

- a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericeii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaților, provăcut cu clausula parochului competent, că și de present, aparține la biserica greco-orientală română;
- b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au se subșterne studenții de la școlile medii atestatul despre anul școlar 1901/2 ear' cei de la facultăți și universități indicile despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;
- c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge se acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dirigătoriei politice competente. Atestatul se cuprindă și date pozitive despre această avere și trebuie se fie subșteris și de preotul locului, ear' dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie se fie subșteris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are se producă și atestatul oficios despre ocupațiunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are se arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voesc a continua studiile, precum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei-ce voesc se studieze în străinătate au se arete necesitatea de a face studii în străinătate ca în cazul dacă li se va vota stipendiul, se se pōtă îndată esopera conceștiunea ministerială prescriasă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școlilor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiunilor staverite în acest concurs (p. 1 a) c), 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor estrada comandei școlilor militare, dacă concurentul va documenta că este privit de elev regulat la respectiva școlă de cadeți.

6. Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu, Budapest VII. holló utca 8. sz. până la 5 August st. n a. c.

7. Totodată se provocă toți stipendistii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroselor și câștigarea gradului de doctor, că până la termenul susindicat, și pe lângă observarea p. 3 din acest concurs, se arete rezultatul studiilor din anul școlar 1901/2, căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpeta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruite cu documentele sus amintite sau sosite după

termenul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate, fie-care concurent se indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i-se trimite resoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozdu ținută în 24 Iunie n. 1902.

Comitetul.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiececesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidiececesană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiececesană:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmosele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbene **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiececesane.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea mării împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat și-au contras bōle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tāmăduitoare, cu vin bun; întărește și înviorăză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătura conturbațiile de mistuire și influențază puternic asupra noiei formări de sange sântos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bōlele de stomach vor fi curate încă în formare. Se nu întârzie nime dar' a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruieni.

Constipațiile în urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomeraarea sângelui în ficat, splină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătura iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătura mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei în urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sange și a stării bolnăviciose a ficatului. **Lipsa de apetit și reaua dispoziție**, precum și **durerile de cap și nopțile perdue** (insomnie) consumă adeseori inecul cu inecul multe persoane. Vinul de buruieni dă slăbitei puteri de traiu un nou și prospēt impuls. Vinul de buruieni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutirea, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calmăză nervi escitați și crează nouă voe de viață. Nenumărate scrisori de recunoștiță și mulțămintă dovedesc acestea.

Vinul de ierburii se află de vânzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu, Turnișor, Sălighe, Ocna, Slănic, Seica-mare, Nocrich, Avrigh, Tâlmaci, Boia, Cismădie, Poplaca, Gurarului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petriș, Sebeșul-săse, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihail, Teiuș, Blaj, Pănade, Tapu, Mediaș, Blăjeș, Sânt-Martin, Ibașfalău, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Humeoara, Hăgeș, Lunca, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în toate celelalte localități mai mari și mai mici din Ardeal, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în toate localitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vă de falsificări!

Se se ceră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicīnă secretă. Părțile lui constitutive sânt: Vin de Malaga 450,0, Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Rădăcină „Helen”, iarbă ferului americană, Rădăcină „Entianus”, „Kalmus” a 10,0. Toate acestea se amestecă.
un. dcm. [73] 2—12